

Werkstraf in uitvoering

Editie 16 | April 2017

Stichting Kledingbank Zuid

'Iets doen voor mensen in een zelfde situatie'

Jochum Wildeman

'Geloof in de goedheid van de mensheid'

Nieuwe werkstraf-overeenkomst met mediaparagraaf

Reclassering Nederland

> SAMENWERKING KWETSBARE DOELGROEP

'Iedereen moet hier rekening houden met elkaar'

HUISSSEN In kwekerij Stichting EPRIC (Epiphytic Plant Research and Information Centre) worden bijzondere tropische plantensoorten gekweekt. Ook bijzonder is de mix van mensen die hier werkt: wajonger's, verstandelijk beperkten, vrijwilligers, stagiairs én werkgestraften.

In het kassencomplex worden onder meer orchideeën en bladcactussen gekweekt. De werkzaamheden zijn heel divers, van planten verzorgen tot ompotten, van schoonmaken tot post sorteren. 'Voor iedereen is passend werk te vinden', vertelt trajectbegeleider Marieke Schouten. 'We bieden reguliere dagbesteding, maar ook arbeidsmatige dagbesteding en werkfit-trajecten voor mensen die een zetje nodig hebben om de stap naar de arbeidsmarkt te maken. Voor al deze cliënten geldt dat ze een verstandelijke beperking hebben of een psychiatrische achtergrond. Kwetsbare mensen die wij begeleiden en een veilige, gestructureerde werkomgeving bieden.'

Aangepast werk

De keuze om ook met werkgestraften te werken maakte EPRIC een klein jaar geleden. 'We kregen de vraag van Reclassering Nederland en hebben er met het team goed over nagedacht. Onze werkplek biedt zeker mogelijkheden. We kunnen hier bijvoorbeeld aangepast werk regelen voor mensen die niet lang kunnen staan of niet te zwaar mogen tillen. Werkgestraften hebben net als onze andere deelnemers vaak een afstand tot de arbeidsmarkt. In die zin passen ze bij ons en willen we ze graag een plek bieden. Wel hebben we nagedacht over de veiligheid. Zo hebben we ervoor gekozen om mensen die bepaalde delicten hebben begaan uit te sluiten van deelname. Denk aan mishandeling of druggerelateerde delicten. Zeker de jonge mensen die bij ons werken zijn verslavingsgevoelig en beïnvloedbaar.'

Prikkelgevoelig

Bij EPRIC werkt in principe iedereen samen, behalve als je expliciet aangeeft dat je een klus alleen wilt doen. Dat betekent dat de werk-

gestraften rekening moeten houden met hun kwetsbare collega's. Schouten: 'Dat gaat vaak goed, maar niet altijd. Onze cliënten zijn gewend aan een rustige werkplek. Iemand die luidruchtig is en negatief over het

'Werkgestraften hebben vaak ook een afstand tot de arbeidsmarkt'

werk, kan zeer sfeerbepalend zijn. Dat geeft onrust bij de cliënten die vaak prikkelgevoelig zijn. We leggen dit van te voren uit, maar niet iedereen pikt het goed op. Dan zijn er extra gesprekken nodig.'

Zelfvertrouwen hervinden

Ook moeten werkgestraften vaak wennen aan het feit dat iedereen anders benaderd wordt door de begeleiders. 'De werkgestraften en de cliënten in de werkfit-trajecten pakken we strenger aan dan de mensen in de dagbesteding. Soms ervaren werkgestraften dit als oneerlijk. Ik zeg altijd dat ze niet moeten vergelijken. Dat iemand langzamer werkt of zelfs even

Trajectbegeleider Marieke Schouten: 'EPRIC begeleidt kwetsbare mensen binnen een gestructureerde werkomgeving.'

stilstaat, heeft met zijn beperking te maken.' Voor de meeste werkgestraften pakt de periode bij EPRIC goed uit. 'Laatst zei iemand dat hij meer respect heeft gekregen voor mensen met een beperking. Hij was

verbaasd over het werketos van zijn bijzondere collega's. Ook zijn er al meerdere mensen vanuit hier doorgestroomd naar betaald werk. Ze hebben hier hun zelfvertrouwen weer gevonden.'

> CHECK

Gewerkte werkstrafuren digitaal doorgeven

LANDELIJK Reclassering Nederland ontwikkelt een digitaal platform voor alle werkstrafprojecten. Via dit beveiligde platform geeft u – naar verwachting vanaf 2018 – alle gewerkte werkstrafuren door. Ook vindt u hier noodzakelijke informatie over werkstraffen en de projectovereenkomst.

Het komt regelmatig voor dat fysieke urenlijsten van werkstraffen zoek raken, bijvoorbeeld bij de post. Om dit te voorkomen, geeft u de gewerkte uren straks eenvoudig door binnen een beveiligde online omgeving. Hiermee worden fysieke documenten overbodig.

Om de gebruikerswensen te inventariseren, heeft Reclassering Nederland een enquête gehouden onder circa zevenhonderd werkstrafprojecten. Daarnaast wordt een aantal werkstrafprojecten intensief betrokken bij de ontwerpfasen van het digitale platform. Via deze krant houden wij u op de hoogte van de ontwikkelingen.

Heeft u een tip voor de werkgroep of wilt u deelnemen aan een testpanel? Stuur een mail naar l.van.essen@reclassering.nl. Lees meer over de Meldplicht datalekken op www.autoriteitpersoonsgegevens.nl.

RECTIFICATIE

In de rubriek CHECK van de Werkstraf in uitvoering nr. 15 is een vervelende fout geslopen. De juiste informatie moet zijn: twee uur werkstraf staat gelijk aan één dag gevangenisstraf.

> DE STELLING

‘Een ex-werkgestrafte kan geen functie krijgen waarin hij zelf werkstraffen begeleidt’

UW
MENING

Inge van der Stal, leidinggevende facilitair bij Omring in Hoorn:

‘Werkstraffen weten als geen ander hoe het is om een werkstraf te hebben. Ik vind dat zij om die reden juist goede begeleiders kunnen zijn. Ik zie hier regelmatig jonge meiden onzeker en angstig binnenkomen. Ze schamen zich voor de fout die ze hebben gemaakt. Ex-werkstraffen kunnen zich hierin inleven. Ik kan me wel voorstellen dat niet elke werkgestrafte geschikt is. Het hangt van het delict af en of je bijvoorbeeld vaker de fout in bent gedaan.’

Marleen Beijers, medewerker werkstraffen Reclassering Nederland regio Noord-West:

‘Natuurlijk moet je het per geval bekijken, maar je kunt niet per definitie zeggen dat dit niet kan. Ik heb een werkstrafcliënt begeleid bij een Stay Okay hotel. Ze deed het zo goed dat ze een baan aangeboden kreeg en zij begeleidt nu mijn cliënten daar. Dat werkt juist omdat ze open is over haar eigen werkstraf. Voor werkstraffen is ze een inspirerend voorbeeld. Zij laat zien dat je een tweede kans met beide handen kunt aangrijpen en tot een succes kunt maken.’

Bas Willering, zorgmedewerker De Loods Zorg in Amersfoort:

‘Ik zou zeggen: waarom niet? In de verslavingszorg wordt ervaringsdeskundigheid met succes ingezet. Waarom zou dat met werkstraffen niet kunnen? Ik vind wel dat je mensen moet screenen op geschiktheid. Het is belangrijk dat iemand zijn ervaring kan vertalen naar het zo goed mogelijk invullen van een werkstraf. Wij zien de werkstraf vooral als een opvoedkundig moment. We proberen werkstraffen dan ook zoveel mogelijk positieve bagage mee te geven.’

> LEZERSONDERZOEK

Een mooie 8- voor de krant

LANDELIJK In het najaar van 2016 heeft Reclassering Nederland een lezersonderzoek uitgevoerd. Lezers van de *Werkstraf in uitvoering* gaven hun ongezouten feedback op de inhoud en vorm van de krant. Over het algemeen waren de reacties zeer positief. Respondenten gaven wel aan dat er in de krant meer aandacht mag komen voor de uitdagingen waar projectplaatsen en coördinatoren dagelijks voor staan. De aanpak van

collega's kan immers heel leerzaam en inspirerend zijn voor de eigen praktijk. Dus, heeft u een opmerkelijke praktijkervaring die u wilt delen? Of wilt u graag een onderwerp aandragen voor de *Werkstraf in uitvoering*?

> Mail uw verzoek naar info@reclassering.nl. Dan nemen wij contact met u op.

Evangelisch UberX'en

Jochem Wildeman is unit-manager werkstraf regio Noord-West

Vroeg in de avond kwam ik aan op Schiphol, na een bijna lenteachtig verblijf in Dubrovnik, Kroatië. Ik was daar twee dagen voor een conferentie over reclasseren in Oost-Europa. De overgang was groot. In Nederland was het wind, regen en kou. Ik wilde snel naar huis. In mijn UberX-app koos ik Theo uit als chauffeur. Een minuut later pikte hij me op in zijn elektrische auto. 'En waar komt de reis vandaan?', vroeg Theo. Ik vertelde hem dat ik uit Kroatië kwam en dat ik af en toe naar Oost-Europa afreis om reclasseringsorganisaties te helpen met het introduceren en organiseren van werkstraffen.

'Wat mooi man', zei Theo. Zijn ogen begonnen te glimmen en hij begon te praten. 'Ik geloof namelijk dat een werkstraf voor veel mensen een goede tweede kans is. Ik geloof in tweede kansen en dat mensen kunnen veranderen. Van huis uit ben ik bemiddelaar in de pluimveesector. Maar de zaken gaan niet zo goed meer, dus ik klus nu wat bij met UberX. Maar de meeste voldoening haal ik uit mijn taak als voorganger in een

'Jezus was dé reclasseringswerker avant la lettre en jullie zijn z'n discipelen'

kleine evangelische gemeente in Utrecht. Elke zondag praat ik daar de boel een beetje aan elkaar. Een soort van coördinator ben ik. Het is belangrijk in onze gemeente dat iedereen de dingen waar hij of zij mee zit, kan delen. Pas als je met elkaar deelt, kun je elkaar helpen. Vaak praten we dan over de fouten die mensen maken in hun leven. En hoe belangrijk het is dat je dan niet wordt verbannen of uitgesloten.

Als de reacties op fouten in je leven groter en heftiger zijn dan je fouten eigenlijk verdienen, dan wordt de wereld een grote gevangenis. Letterlijk en figuurlijk. Je kent de boodschap van Jezus toch? Wees mild voor elkaar. Geloof in de goedheid van de mensheid. Geloof in verandering.' En toen sprak Theo de legendarische woorden: 'Jezus was dé reclasseringswerker avant la lettre en jullie zijn z'n discipelen. Ga door met jullie goede werk.'

We waren bij mijn huis aangekomen. Het kwartiertje was omgevlogen en ik kon eigenlijk alleen maar stil zijn. 'Dank Theo. Dank voor je mooie woorden. Dank voor je geloof in het goede werk van de reclassering.' Ik besloot nog even mijn stamkroeg in te duiken. 'Ik ben een discipel', zei ik tegen de barman. 'Živjeli! Reclassering uber alles.'

> Reageer op de column via info@reclassering.nl

Nieuwe werkstrafovereenkomst met mediaparagraaf

LANDELIJK De werkstrafovereenkomst is uitgebreid met een mediaparagraaf. Aanleiding hiervoor was de onduidelijkheid over de externe communicatie rondom het werken met werkgestraften. Dit kan van belang zijn wanneer een projectplaats mediagevoelige werkgestraften geplaatst krijgt. Maar ook wanneer zij worden

benaderd door de pers voor een 'kijkje achter de schermen'. De projectplaats staat journalisten niet zelf te woord, maar verwijst hen door naar de afdeling Media & Communicatie van Reclassering Nederland. De medewerkers van deze afdeling denken mee over de mogelijkheden en begeleiden de projecten hierbij.

'Laten we er samen iets moois van maken'

HOENSBROEK In 2009 startte Rita Vermeulen Stichting Kledingbank Zuid: vanuit haar eigen gang verkocht ze kinderkleding. De kledingbank is inmiddels uitgegroeid tot een pand van ruim vierhonderd

vierkante meter met kleding, servies, meubels en witgoed. 'Ik heb zelf jaren geleden na een relatiebreuk in een lastige financiële situatie gezeten. Ik weet dus hoe moeilijk dat is. Nu wilde ik iets doen voor

mensen in een zelfde situatie.' Vrijwilligers zijn de drijvende kracht en Vermeulen werkt ook al jaren met werkgestraften. 'Zo kan ik mensen een nieuwe kans geven. Soms is dat een uitdaging. Dan komen mensen gespannen binnen en roepen ze dat ze onterecht bestraft zijn. Ik ga altijd rustig met ze in gesprek en zet in op een prettige samenwerking: "Als je hier toch bent, laten we er dan samen iets moois van maken". Negenvan de tien keer gaat dat goed. Er zijn al verschillende mensen na hun werkstraf gebleven als vrijwilliger. Sinds kort werk ik ook met de jeugdreclassering. Het is mijn missie om die kinderen het rechte pad te wijzen en iets van hun leven te laten maken.'

Rita Vermeulen in haar kledingbank.

Uit de bak, aan de bak

ROTTERDAM Koffiebar Heilige Boontjes heeft twee vestigingen waar ze hun eigen koffie branden en schenken. Het bedrijf werkt met jongeren die moeilijk aan een baan komen, bijvoorbeeld omdat ze een strafblad hebben. Ook werkgestraften kunnen hier aan de slag. Allemaal leren ze een vak en minstens zo belangrijk: arbeidsethos en sociale omgangsvormen.

Heilige Boontjes is een initiatief van politieagent Marco van Dunnen en directeur Rodney van den Hengel. Van den Hengel, die zelf een detentie-verleden heeft, zegt: 'Heb je wel eens tientallen sollicitatiebrieven verstuurd zonder dat je ook maar één reactie krijgt? Dat is de realiteit van iedereen die hier werkt. We hebben jongeren met een detentieverleden en werk-

'De winst investeren we direct in de toekomst van mensen'

gestraften rondlopen. Geen zware criminelen, maar gewoon mensen die onder druk van schulden of andere problemen een misstap hebben begaan. Nu willen ze verder met hun leven, maar er is geen werkgever die ze aanneemt.'

Randje straat

Die vicieuze cirkel wil Heilige Boontjes doorbreken door deze groep mensen een plek te bieden waar ze stapsgewijs leren wat het inhoudt om een baan te hebben. Van den Hengel:

Wie het leerwerkprogramma van Heilige Boontjes afrondt, heeft alle skills voor een baan.

'Veel jongeren hier zijn opgegroeid met de normen en waarden van de straat. Die straatmentaliteit zit in de weg als je in de échte maatschappij wilt slagen. Bij Heilige Boontjes halen we dat 'randje straat' eraf. Dat werkt omdat we hier niet onder de indruk zijn van stoerdoenerij. Juist door die straatmentaliteit af te werpen, kun je doorgroeien.'

Intrinsieke motivatie

'Bij Heilige Boontjes maken we duidelijk afspraken. Ik zeg tegen iedereen die hier begint, werkstraf of niet: je doet het voor jezelf. De juiste intrinsieke motivatie is het halve werk. Ben je niet gemotiveerd om er wat van te maken? Dan gooi ik je eruit. We zijn gewoon een bedrijf, geen welzijnsinstelling. Weliswaar zijn we begonnen met

een subsidie van de gemeente, maar al het geld komt nu uit de verkoop van koffie. En de winst die we maken, investeren we direct in de toekomst van mensen.'

Netwerk uitbreiden

Het leerwerkprogramma van Heilige Boontjes duurt vijftig weken. Wie een werkstraf heeft, kan het programma aansluitend volgen. 'Maar ook die vijftig weken heb je zélf in de hand', zegt Van den Hengel. 'Het kan ook in een half jaar. Als je het programma afrondt, heb je alle skills in huis om het te maken bij een nieuwe baan. Ook daar helpen we bij. We hebben een netwerk van bedrijven met wie we samenwerken, zoals Feyenoord en Boskalis. Maar we zijn op zoek naar meer bedrijven. Moet ook wel, want we willen uitbreiden.'

Rodney van den Hengel (r) inspecteert de bonen van brander en barista Robin Scholten.

Colofon

Werkstraf in uitvoering verschijnt drie keer per jaar in een oplage van 2500 stuks.
Redactie Reclassering Nederland: Mieke Bauer, Nico Biesbrouck, Mireille Bouchoms, Ina van der Giessen, Bjorn van Overveld, Richard Pieterse
Hoofdredactie Media & Communicatie, Reclassering Nederland **Tekst en eindredactie** Lamar communicatie **Vormgeving** Enof creatieve communicatie, enof.nl **Fotografie** Frank Penders **Drukwerk** Drukkerij Libertas Pascal **Met dank aan** Heilige Boontjes (Rodney van den Hengel), De Loods Zorg (Bas Willering), Omring (Inge van der Stal), Stichting EPRIC (Marieke Schouten), Stichting Kledingbank Zuid (Rita Vermeulen) en werkgestraften op de werkstrafprojecten.

Wát zegt u?

Cartoonist: Lucien Koman, toezichtunit regio Noord-West